

E. O.

"Brücken für die Ewigkeit", D. B. Steinman, Düsseldorf 1957 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/4, 750-751

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

For a Science of Social Man. Convergences in Anthropology, Psychology and Sociology. Edited by John Gillin. The McMillan Company, New York 1955 (2 wyd.), s. VI + 289.

Wydawca i redaktor książki, J. Gillin, profesor uniwersytetu North Carolina, autor *The Ways of Men* oraz *Cultural Sociology* (opracowanej wspólnie z J. L. Gillin) zastanawia się w dwóch rozprawach (wstępnej i końcowej) nad zagadnieniem, czy możliwe jest zbudowanie ogólnej nauki o społeczeństwie i jakie są jej perspektywy rozwojowe. Podkreślając trudności związane z realizacją tego rodzaju ogólnej nauki o „człowieku społecznym“ J. Gillin stwierdza, że nauka ta opierać się musi w pierwszym rzędzie na „interdyscyplinarnej“ współpracy różnego rodzaju specjalistów.

Zgodnie z tym założeniem, pozostałe 6 rozpraw książki poświęcone zostały wzajemnym stosunkom pomiędzy różnymi naukami o człowieku i społeczeństwie oraz omówieniu ich współdziałania. Autorami ich są: G. P. Murdock (socjologia a antropologia — ta ostatnia, zgodnie z anglosaską tradycją pojmowana jako ogólna nauka o człowieku), M. Brewster Smith (antropologia a psychologia), Talcott Parsons (psychologia a socjologia), Howard Becker (antropologia a socjologia), A. Irving Halowell (psychologia i antropologia) oraz T. M. Newcomb (socjologia i psychologia).

Książka zaopatrzona jest w podstawową bibliografię przedmiotu, indeksy oraz informacje o autorach poszczególnych rozpraw.

W. V.

Ernst Zinner, *Deutsche und Niederländische astronomische Instrumente des 11—18 Jahrhunderts.* C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München 1956, s. 678 + 80 tablic z fotografiami przyrządów.

Autor znanego katalogu rękopisów astronomicznych dawnych wieków daje nam tym razem doskonale naukowo opracowaną inwentaryzację przyrządów astronomicznych pochodzących ze środkowej Europy, a rozsypanych po muzeach całego świata. Przyjmuje on tutaj słuszną zasadę omawiania nie tylko zachowanych przyrządów, lecz także takich, które nam się zachowały tylko w opisach i rycinach. Dlatego też trafiły tu również przyrządy Kopernika oraz Heweliusza. Wśród tych ostatnich mamy cenną fotografię zegara słonecznego Heweliusza, jedyne znanego jego zegara, który niestety przepadł w czasie ostatniej wojny w Gdańsku. Inwentaryzacja przyrządów nawet wyrobu niemieckich astronomów i rzemieślników ze zbiorów polskich jest bardzo pobieżna i wymaga wielu uzupełnień, jednakowoż w przeprowadzeniu jej dzieło Zinnera może służyć nieocenioną pomocą, zarówno co do precyzyjnie opracowanego tekstu, jak i eo do doskonale dobranej i świetnie reprodukcjonowanego materiału ilustracyjnego.

T. P.

D. B. Steinman, *Brücken für die Ewigkeit.* Werner-Verlag GMBH, Düsseldorf 1957, s. 406.

W tłumaczeniu niemieckim ukazała się książka jednego z najwybitniejszych współczesnych amerykańskich konstruktorów mostów, autora projektów naj-

większych mostów wiszących, D. B. Steinmana. Książka poświęcona jest dziejom znanego wiszącego mostu brooklyńskiego w Nowym Jorku oraz biografii jego twórców, dwu konstruktorów niemieckiego pochodzenia: ojca John A. Roeblinga i syna Washington A. Roeblinga.

Budowa mostu brooklyńskiego trwała lat trzynaście, od 1870 do 1883 roku i obfitowała w dramatyczne wypadki i momenty. Autor nie tylko dał techniczną analizę tej budowy i innych mostów wznoszonych przez Roeblingów, lecz potrafił w żywy, interesujący sposób poprowadzić tok swego opowiadania.

E. O.

Dziesięć lat Politechniki Warszawskiej w Polsce Ludowej, redaktor książki: Henryk Smigielski. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1956, s. 383.

Politechnika Wroclawska w okresie dziesięciolecia 1945—1955, redaktorzy odpowiedzialni: Tadeusz Broniewski, Igor Kisiel, Józef Kozuchowski. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1957, s. 186.

Wydane — z dużym zresztą opóźnieniem — książki pamiątkowe Politechniki Warszawskiej i Wroclawskiej posiadają podobny układ. Część pierwsza książki zawiera ogólne charakterystyki rozwoju uczelni, dane liczbowe i osobowe, wspomnienia z trudnych dni ich organizacji w pierwszych miesiącach po wyzwoleniu. W części drugiej znajdujemy omówienie dorobku dydaktycznego i naukowego poszczególnych wydziałów szkoły.

Książki zawierają poważny materiał historyczny do dziejów naszego wyższego szkolnictwa technicznego. Posługiwanie się nimi w tym charakterze utrudnia jednak brak indeksów osobowych.

E. O.

S. Lilley, *Automation and Social Progress*. Lawrence and Wishart, London 1957, s. 224.

R. H. Macmillan, *Automation, Friend or Foe?* Cambridge University Press, Cambridge 1956, s. VIII+100.

Automatyzacja jest przedmiotem zainteresowania nie tylko techników, ale również ekonomistów i socjologów. Dwie książki, które ukazały się w Anglii na jej temat, omawiają w popularnej formie zarówno istotę techniczną automatyzacji procesów technologicznych, montażowych i biurowych, jak też zajmują się ekonomiczno-społecznymi skutkami coraz szybszego wprowadzania automatyzacji.

Obie książki mogą zainteresować również i historyka techniki, gdyż dają one przegląd osiągnięć technicznych, które uitorowały drogę automatyzacji, jak też historię rozwoju samej automatyzacji. Lilley cofa się przy tym do początków XIX wieku, kiedy to Maudslay, Brunel i Bentham wprowadzili masową produkcję zespołów o częściach wymiennych (urządzenia blokowe dla marynarki). Macmillan natomiast sięga do czasów jeszcze wcześniejszych — do pierwszych pomysłów maszyny parowej Papina z końca XVII wieku oraz do